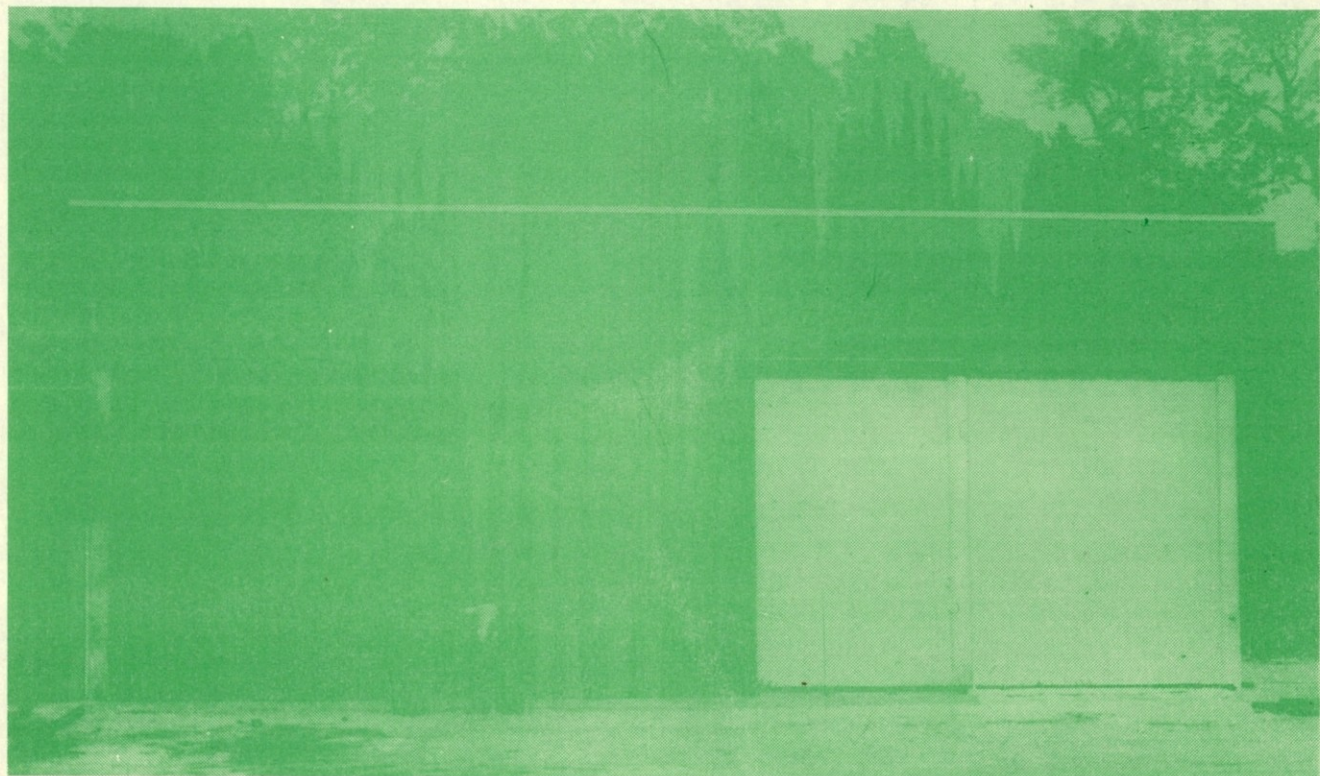

Novo skladišče za papir v Mariboru

RAZVOJ POSLOVNE ENOTE MARIBOR

Na kompleksu PE Maribor v Teznem. potekajo zaključna dela na izgradnji skladišča in predelovalnice papirja, ki je v izmeri 130 m², prizidana k obstoječim garažam. V isto zaključeno celoto spada tudi pripadajoči del zunanje ureditve deponije papirja in del manipulativne poti. Naj povemo, da ta gradnja poteka zelo počasi in jo spremljajo večje ali manjše težave že od začetka, ko se je začela pridobivati potrebna dokumentacija.

Zaradi želje, da bi z gradnjo začeli že v pomladi leta 1981, smo poizkusili začeti gradnjo na osnovi potrdila o priglasitvi del. Občina Maribor pa po več tedenskih odklepanjih ni sprejela te zamisli in začeti smo morali

ves lokacijski postopek, ki je v Mariboru zelo dolg. Tako smo ob koncu leta 1981 pridobili lokacijsko odločbo in sklenili pogodbo za izdelavo projektov. Zaradi kadrovskih težav pri izdelovalcu projektne dokumentacije in

odločitve, da se objekte izvede v daljši obliki, kot je bilo predvideno, kar je za seboj potegnilo obnovitev lokacijskega postopka, smo šele v septembru 1982 uspeli pridobiti gradbeno dovoljenje in sklenili pogodbe z izvajalci. Na osnovi štirih pridobljenih ponudb je komisija za izbiro ponudnika izbrala najcenejšo možno varianto, tako da je gradbena dela izvajal en izvajalec, obrtniška pa drug.

Dela so se potem obetajoče hitro začela odvijati, saj je

imel izvajalec obrtniških del že pripravljeno vso konstrukcijo, ko so bila gradbena dela v takšni fazi, da se je lahko pričelo z montažo. V pozni jeseni pa so se zopet pojavile težave, in sicer pri izvedbi kleparskih del in gradnjenega nasutja kot podloge za asfalt. Zaradi dokaj obilnih padavin in same narave zemljišča izvajalec ni uspel izvesti podlago v zadostni nosilnosti in smo morali sprejeti odločitev, da se

(nadaljevanje na str. 2)

(nadaljevanje s str. 1)

asfalterška dela prestavijo na pomlad.

V tem času je DS TOZD POS odobril tudi sredstva za obnovitev celotnega betonskega tlaka v izmeri cca 2000 m², tako da sedaj potekajo pripravljala dela za položitev cca 2600 m² asfalta. V času, ko pripravljamo gradivo za to številko glasila,

je že položena osnovna plast.

Odločili smo se tudi za konstrukcijsko spremembo na izvedbi vodenja smučnih vrat, ki bo omogočala lažje odpiranje in zapiranje, kot pa je predvidel projektant oziroma izvajalec.

Tako bo objekt z zunanjo ureditvijo nared za tehnični prevzem in uporabo v prvih dneh meseca junija.

Naj ob koncu tega sestavka poudarimo še to, da je tudi skladišče v Murski Soboti trenutno eno samo gradbišče. Zaključena so dela na adaptaciji in preureditvi sanitarij, garderob in upravnih prostorov, potekajo pa dela na izgradnji skladišča za papir in barvne kovine, velikosti 8,0x24,0 m. V mesecu juniju pa se bodo začela izvajati dela tudi na skladišču

v Lendavi, kjer bo zidan objekt zamenjal MOBILARO blok v katerem so upravni prostori, prizidano pa bo tudi skladišče za papir v velikosti 80 m².

Na osnovi navedenega je možno ugotoviti, da je področje PE Maribor trenutno deležno največjih vlaganj v razširitev in posodobitev objektov, kar je sploh značilno za razvoj DINOSA v zadnjih letih.

P.N.I.

POHVALA, KI JO NISMO PRIČAKOVALI, ZASLUŽILI PA!

Pohvala predsednika Izvršnega sveta SR Slovenije Janeza Zemljariča je primer, ki izpričuje izreden posluš najodgovornejših oseb naše republike za pomembna dogajanja v specifičnem okolju in času. To je posluš za odzivnost v pravem trenutku.

Pohvala, kakršne v zgodovini Dinosa še nismo prejeli, prav gotovo izhaja iz občutka slovenske vlade, da v boju za ustalitev gospodarskih gibanj ni osamljena, da jo mnogi delovni ljudje in kolektivi s

svojim poštenim delom in naporu za doseganje vse večjih uspehov iskreno podpirajo.

In, kakor njej takšni občutki vlivajo pogum za obvladovanje sedanjih težav in poraja nove moči za sprejemanje vse večjih obveznosti, da bi čimprej, ponosni in z jasnim pogledom v prihodnost izšli iz sedanjih razmer, tako je, nam Dinosovcem, takšna pohvala pravišnja spodbuda za sprejemanje še večjih obveznosti do naše družbe, v gos-

podarskem in vzgojnem programu.

O razumevanju pomena vračanja starega papirja v proizvodnjo smo Dinosovci prednjačili vsa povojna leta, čeprav nam je bil star papir pri ustvarjanju dohodka bolj v napoto kot v korist. Okrog leta 1980 pa se je že pokazalo razumevanje za naše trditve, da je zbiranje starega papirja potrebno pravilno vrednotiti in tako je prišlo do skupnega spoznanja vseh zainteresiranih, da je po-

trebno odkupno ceno staremu papirju dvigniti in obenem s propagandno vzgojnimi akcijami povečati voljo in število zbiralcev. Uspeh ni izostal.

V letih 1981 in 1982 je naša široka odkupna mreža omogočila odkup vse večjih količin starega papirja, podobne uspehe pa so imele tudi druge odkupne organizacije v Sloveniji. Tako smo prišli Slovenci v sam svetovni vrh zbranega starega papirja na eno osebo, v odnosu na proizvedeno količino novega papirja.

Prejeli smo torej zaslužno pohvalo. Te naše zasluge pa bi bile lahko tudi prezrte, tako kot je bila v preteklosti prezrta naša celotna dejavnost. Prav zato smo pohvale toliko bolj veseli in nobe-nega dvoma ne more biti, da se Dinosovci ne bi zavzeli in podprli takšno družbeno akcijo zbiranja starega papirja, ki bo imela za cilj, v Sloveniji še letos zbrati 100.000 ton starega papirja. V preteklem letu je bilo namreč zbranega že 90.000 ton z največjim deležem prav naše delovne organizacije.

-eska-

V Mariboru, na našem skladišču kmalu ne bo več toliko odpadnega papirja „pod milim nebom“, kot ga je bilo še sredi meseca maja

18 V. 1983

DINOS, Delovna organizacija
za promet s sekundarnimi surovinami
Titova 18
61000 Ljubljana

Ob velikih uspehih, ki jih skupaj z drugimi organizacijami dosegate pri zbiranju starega papirja, vam iskreno čestitam. Zbiranje starega papirja in njegovo vračanje v proizvodnjo ima mnogostranski pomen. Predstavlja neposreden prispevek k skupnim naporom celotne naše družbe za ustalitev gospodarskih gibanj, utrjuje zavest o vlogi in pomenu varčevanja oziroma ima nenazadnje tudi pomembno vzgojno vlogo.

Prepričan sem, da so rezultati, ki Slovenijo uvrščajo v sam vrh zbiranja starega papirja za ponovno predelavo oziroma proizvodnjo papirja, pomembna in trdna opora in spodbuda za še večja prizadevanja, za organizirano zajemanje še večjih količin oziroma za uresničevanje načrtov, ki ste jih tudi sami opredelili na tem področju.

Podpiram pobudo, da skupno sprostite ter organizirate vestransko družbeno akcijo, da bi še letos zbrali v Sloveniji 100.000 ton starega papirja.

Janez Zuparič

OZD in drugim samoupravnim organizacijam ter skupnostim, kot tudi občanom na širšem območju mesta Ljubljana,

— z večjo specializacijo, na osnovi delitve dela v DO, povečati produktivnost združenega dela.

Nova samoupravna organiziranost pa nudi realno podlago za ekonomsko racionalizacijo, ki izhaja iz medsebojnih družbenoekonomskih odnosov, ki jih vzpostavlja. Posledica tako zasnovane samoupravne in poslovne organiziranosti pa mora imeti svoj odraz v večjem dohodku temeljne organizacije, ki bo dosežen na osnovi prejemljenih elementov ekonomske politike, ter bo na koncu vplival kot realni in trajnejši faktor socialne varnosti delavcev.

Potrebno je izpostaviti, da s to novo organiziranostjo ne gre za ustvarjanje monopola na tržišču, ker smo specifična dejavnost. Še vedno bo namreč obstajala temeljna organizacija Surovine na istem področju ter z enako, čeprav ne specializirano dejavnostjo. Gre torej za čisto vodoravno povezovanje sorodnih dejavnosti na teritorialnem principu izključno zaradi doseganja boljših ekonomskih učinkov na osnovi racionalizacije.

Iz socialnega vidika je ta združitev odraz spontanega spoznavanja delavcev TOZD Papir servis in delavcev DO DINOS, ki se je v različnih pojavnih oblikah kazala že vrsto let. Skupni cilj naših delavcev je, da zagotovimo na osnovi organizacijske, kadrovske, tehnične in tehnološke izboljšave delovnega procesa, predvsem večjo tehnično tehnološko produktivnost dela, s tem pa zagotovimo delavcem tako delo, ki odgovarja njihovim psihomotoričnim sposobnostim. S tem naj bi se postopoma odpravila fizično prenaporna dela, kar se bo odražalo v

(nadaljevanje na str. 4)

O ZDRUŽEVANJU S PAPIR-SERVISOM

Na osnovi elaborata o pogojih združevanja temeljne organizacije Papir servis z DO DINOS Ljubljana ter na osnovi kritične ekonomske analize stanja na področju zajemanja odpadnih surovin v ljubljanski regiji vidimo prednosti usklajenega delovanja, ki ga bo omogočila nova samoupravna organiziranost tako na ekonomskem, socialnem in ne nazadnje tudi na političnem področju.

Vzrok združevanja iz ekonomskega pogleda lahko iščemo v dosedanji premajhni koordinaciji dela na

področju zajemanja papirnih odpadkov v ljubljanski regiji in krajih, ki se nagibajo na to področje. To se je odražalo še posebno ob večjih akcijah, saj bi z boljšim združevanjem dela in sredstev nedvomno dosegli enake ali večje poslovne rezultate z bistveno manjšimi stroški na enoto zbranega materiala.

Ekonomske prednosti, ki jih mora zagotoviti nova samoupravna organiziranost, so predvsem:

— uvedba bolj razvite tehnično-tehnološke osnove dela,

— standardizacija delovnega procesa,

— tipiziranje delovnih sredstev,

— boljša izkoriščenost vseh kapacitet,

— uvedba sistematičnega sistema zajemanja papirnih odpadkov v ljubljanski regiji ob boljši izkoriščenosti opreme ter količinsko večjem zajetju odpadnih surovin,

— odpravljanje podvajanja kapacitet,

— urediti poslovne odnose na nabavno-prodajnem področju,

— zagotoviti boljši servis

(nadaljevanje s str. 3)

zmanjševanju odsotnosti, zagotavljalo moralno popolnost delavcev in vplivalo na razpoloženje delavcev.

Iz političnega vidika pomeni ta združitev uresničevanje sklepov 3. seje CK ZKJ ter praktično uresničevanje dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije SFRJ. Predvsem pa je to usklajena težnja vseh družbenoekonomskih organizacij v obeh organizacijah združenega dela. Posebno sindikat mora v tem trenutku v različnih oblikah svoje organiziranosti s svojo aktivnostjo storiti

vse, da bodo delavci o vseh postopkih pravilno in pravočasno obveščeni. Uspešno izvedena akcija sindikata bo porok uspešnosti referenduma oziroma izvirne volje delavcev. Vsako eventuelno nejasnost, pomislek in podobno je potrebno takoj in celovito pojasniti.

Za delavce Papir-servisa je predvsem izredno pomemben samoupravni vidik združevanja. Ker se bodo v našo DO združili kot temeljna organizacija, že iz tega, pravno statusnega vidika, izhaja, da ne more biti njihov samoupravni položaj v nobenem

primeru kakorkoli okrnjen. Kljub temu, da samoupravno odločanje delavcev TOZD Papir servis tudi sedaj ni bilo v ničemer okrnjeno je vendar lokacijska oddaljenost Ljubljana—Zagreb, predstavlja objektivno pregrado v raznih kritičnih trenutkih, ki so zahtevali maksimalno gibčnost saj je tudi od dinamike odločanja odvisna uspešnost samoupravne odločitve.

Ekonomska in družbenopolitična situacija pa danes bolj kot kdaj prej zahteva od organov upravljanja ponavljajočo dinamično in strokovno prilagajanje OZD na

novi nastale ekonomske situacije, če želi biti poslovno uspešna. Poslovna uspešnost OZD pa mora biti naša primarna naloga, saj je ena od komponent uspešnosti ekonomske stabilizacije.

PRIPIS:

Ta obrazložitev je bila na 3. seji konference sindikata DO DINOS sprejeta kot stališče konference do združevanja s Papir-servisom in kot pripomoček za razprave o tem v osnovnih sindikalnih organizacijah naše delovne organizacije.

NA SEJMU V HANOVURU

V času od 16. do 20. aprila 1983 se je strokovna komisija, v kateri so bili Žiberna, Kravcar in Kralj, udeležila strokovnih razgovorov na razstavnem prostoru firme LINDEMANN, na sejmu v Hanovru.

Namen tega službenega potovanja je bil, da skupaj s tovarišem Žiberno iz Papir-servisa spoznamo nove proizvodne pridobitve, kakor tudi tehnološke postopke omenjene zahodnonemške firme, ki se zadnje čase ukvarja predvsem z uvajanjem nove tehnologije v pripravi odpadnega papirja v kakovostno sekundarno surovino.

V razgovoru in ob demonstraciji delovanja novih strojev smo si ogledali:

- novo linijsko stiskalnico tipa BIGRO 514—1 x 37 KW in
- trgalec arhivskega papirja tipa PZA 8/55 S.

Bistveni del razgovora smo posvetili nadaljnjemu razvoju priprave papirnih odpadkov v Ljubljani in prišli do spoznanja, da je za nas najprimernejši trgalec, s katerim bomo lahko trgali vse vrste papirnih odpadkov,

vključujoč arhivski odpadni papir.

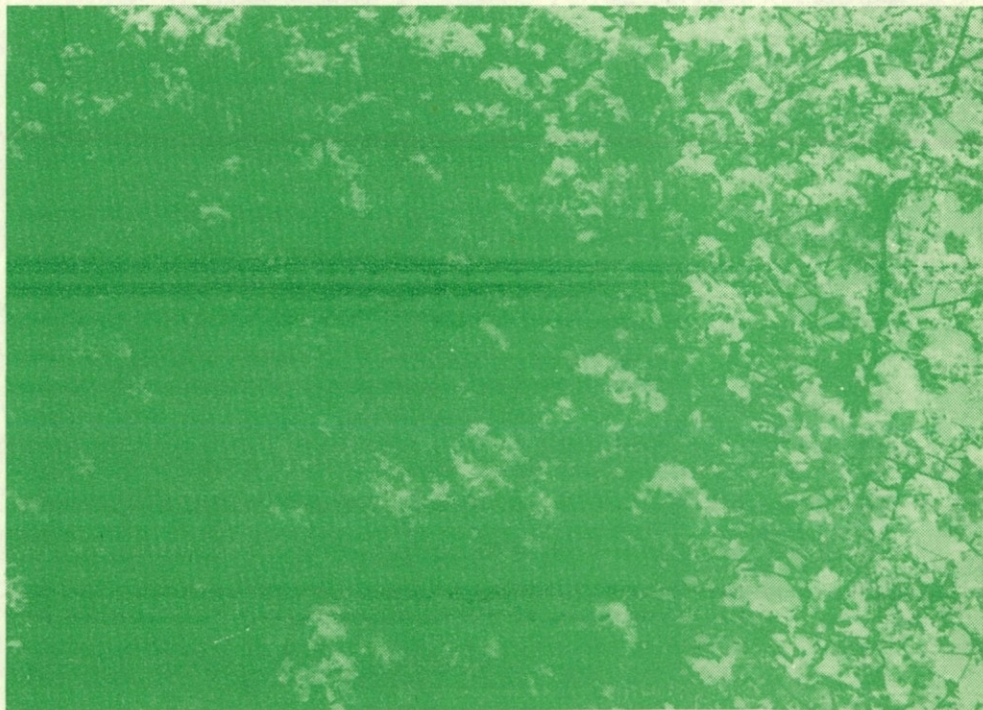
Za naše potrebe bo zadostoval sistem predelave na že omenjenem stroju BIGRO 514, ki ga lahko uporabljamo s 30 ali 37 KW priključitvijo na električno omrežje. Zaradi proizvodne zmog-

ljivosti trgalca arhivskega papirja pa smo prišli do spoznanja, da ga še dolgo ne bomo rabili, ker je namenjen predvsem takšnim predelovalnim centrom, ki so založeni z arhivskim papirjem in poslovno dokumentacijo.

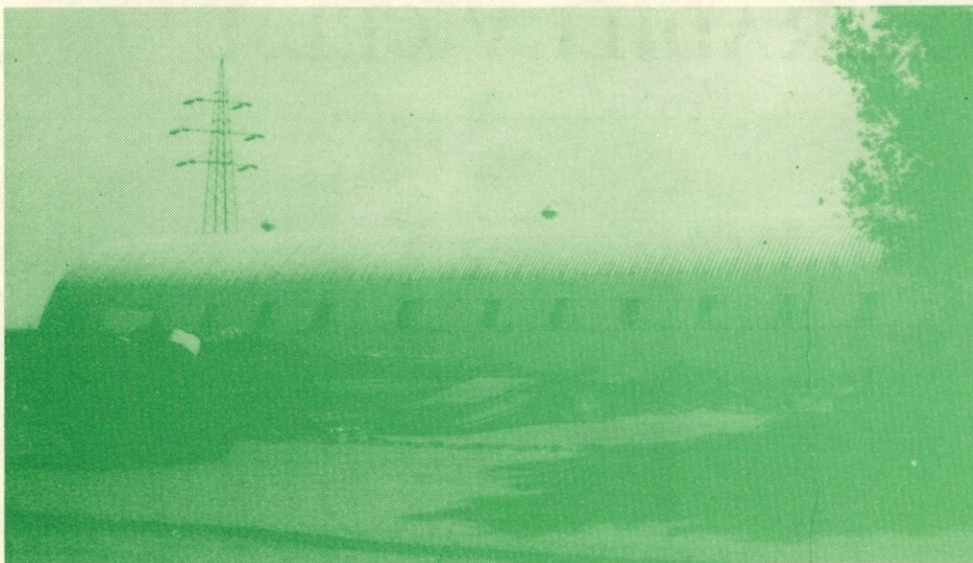
Ta ogled in strokovni razgo-

vori pa so imeli svoj pomen tudi v tem, da je predstavnik Papir-servisa, tovariš Žiberna, lahko spoznal, da smo v naši delovni organizaciji resnično pripravljeni na povezovanje, saj ta obisk že pomeni načrtovanje skupnega nadaljnje razvoja.

Vladimir Kralj

LEPOTE NARAVE. Foto: S. Komar

Skladišče za odpadne barvne kovine in druge vrednejše materiale v Mariboru

NOV SISTEM IZVOZA SEKUNDARNIH SUROVIN

V MESECU APRILU JE BIL PODPISAN SAMOUPRAVNI SPORAZUM O IZVOZU IN UVOZU PROIZVODOV IZ VEJE 0107 – IZDELKI IZ ŽELEZA, ZA OBDOBJE OD LETA 1982 DO 1985

Podpisniki sporazuma so proizvajalci oziroma imetniki jeklenega odpadka in potrošniki jeklenega odpadka (železarne, livarne). S tem sporazumom določajo kriterije in merila za določanje vrst blaga, ki ga je treba zaščititi oziroma določiti izvozne kontingente. Določa tudi obseg kontingentov in merila za delitev le-teh med posamezne organizacije združenega dela. Režim količinskih kontingentov za izvoz zajema odpadke in ostanke iz železa ali jekla; ta skupina pa se deli še na naslednje podskupine:

– odpadki surovega in litega železa,

– odpadki legiranih jekel,
– ostalo (pocinkana in bela pločevina),
– razrezane ladje in čolni.

Velikost kontingentov je bila določena na osnovi podatkov o izvozu v prejšnjih letih in na osnovi prijavljenih količin v letu 1983. Pri delitvi kontingentov se je dala prednost organizacijam združenega dela, ki bodo izvažale na konvertibilno področje. Članice grupacije INOT so s tem sporazumom uspele napraviti velik korak naprej s tem, da bodo v bodoče izvozniki samo organizacije združenega dela, ki se ukvarjajo z zbiranjem in pripravo sekundarnih surovin.

Glede na to, da so v okviru Inota za zunanje-trgovinsko poslovanje registrirane le štiri članice – med njimi tudi Dinos, je izvoz sekundarnih surovin mnogo pridobil tudi na kvaliteti, saj bo s tem nastop na tujem trgu bolj enoten, koordiniran in usmerjen tja, kjer bomo skupno dosegali boljše rezultate.

V Dinosu pričakujemo, da se bo glede na nov sistem izvoza povečala tudi naša realizacija na tujih trgih. V Italiji in Švici imamo že dolgotrajne partnerje, s katerimi uspešno sodelujemo. Organizacije združenega dela – imetniki odpadkov iz železa in jekla, ki so dosedaj izvažali preko raznih zunanje-trgovinskih organizacij, se že obračajo na nas in ponujajo materiale za izvoz.

Za leto 1983 smo prejeli naslednje deleže kontingentov za izvoz:

8.000 ton ostružkov nizko legiranih jekel,
1.000 ton pokron odpadkov,
2.500 ton odpadkov bele pločevine in
1.300 ton odpadkov pocinkane pločevine.

Če bo izvoženih vsaj 90 % teh količin in pričakovane količine črepinj in odpadne plastike, lahko v letošnjem letu pričakujemo izvoz v višini 10 starih milijard, kar bo za približno 40 % več kot lani. S tem bi se tudi mi uspešno priključili prizadevanjem našega gospodarstva za povečanje izvoza.

Dušan Burger

Ostružki – izvozno blago.

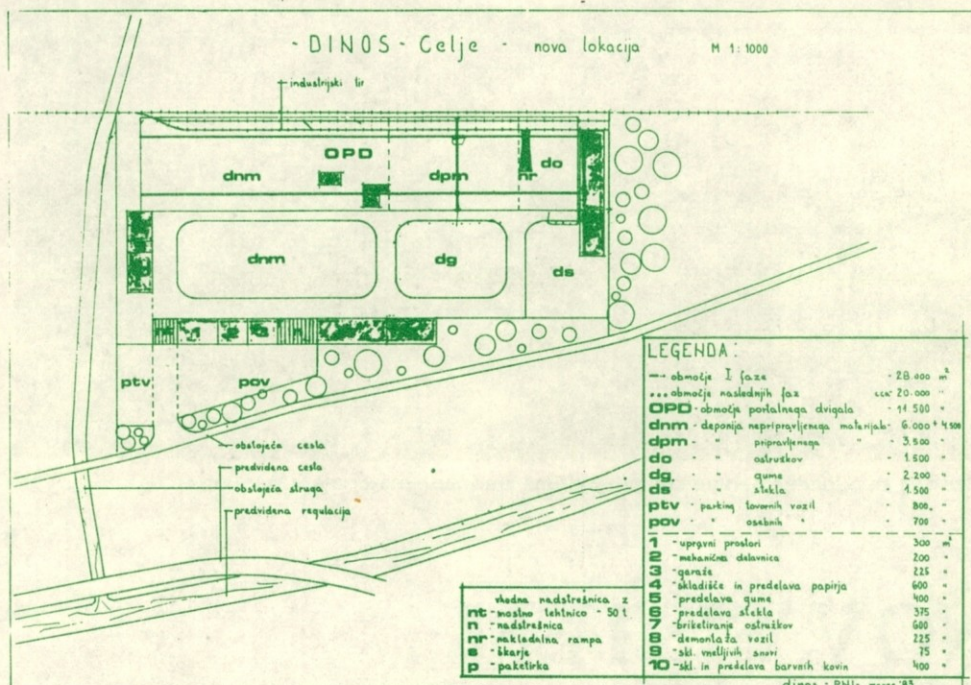
KAJ BOMO GRADILI V CELJU

Po več kot desetletnem iskanju možne lokacije za preselitev skladišča celjske poslovne enote smo pred tem, da že čez slabo leto zasavimo lopate na novi lokaciji v industrijski coni „vzhodne Trnovlje“. Na sedanjo lokacijo se širi trgovska organizacija Merx, ki ima za to že pridobljeno vso potrebno dokumentacijo. Možno je celo, da bomo morali naše skladišče v Celju začasno preseliti v opuščene obrate celjske cinkarne, kar pa bo seveda povzročilo dodatne stroške.

Celjska poslovalnica zbere in pripravi že preko 20.000 ton sekundarnih surovin s približno 40 zaposlenimi. Objekti na današnji lokaciji so dotrajani, zlasti proizvodni, ker že preko 10 let ne moremo pridobiti soglasja za večja intervencijska vzdrževanja.

Za industrijsko cono „vzhodne Trnovlje“ je izdelava zazidalnega načrta v končni fazi, in v njem je svojo novo lokacijo pridobila tudi poslovalnica Celje za novo skladišče in pripravljavnico sekundarnih surovin. Vse aktivnosti za pridobitev lokacijske dokumentacije so stekle že v letu 1981. Začasno ustavitev je povzročil zakon o kmetijskih zemljiščih, hkrati pa smo tudi dokončno rešili lokacijo našega skladišča v južnem delu industrijske cone, pod skladiščem Petrola, ki je že v izgradnji.

Pri predsedniku Komiteja za družbenoekonomske odnose občine Celje je bil v februarju tega leta sestanek predstavnikov Dinosa, Surovine, Železarne Štore, Zavoda za planiranje Celje, Medobčinske zbornice Celje in Izvršnega sveta občine Celje; na njem smo se dogovorili o nadaljnji organiziranosti zajemanja in predelave uporabnih odpadkov v celjski regiji. V zvezi z zadolžit-

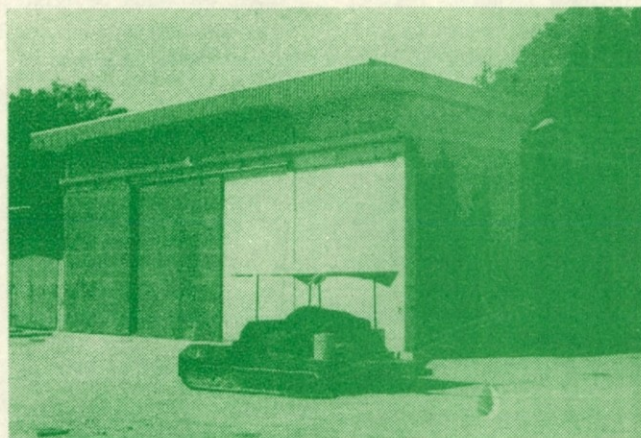
vijo na tem sestanku smo pristojnim v mesecu marcu posredovali investicijsko zasnovo oziroma program preselitve in izgradnje skladišča v Celju. Ker so bili že v letu 1982 pogovori z Železarno Štore o skupni lokaciji in pripravljavnici vložka za njihove peči, za kar je bil že predhodno podpisan sporazum, intervencijska zasnova ne vsebuje samo preselitve skladišča, temveč tudi skupno pripravljavnico vložka.

Tako na novi lokaciji načrtujemo skupno 340.000 ton vhoda in izhoda vseh materialov. Pretežni del predstavlja predelava in priprava jeklenega vložka za potrebe Železarne Štore. V sklopu tega dela načrtujemo veliko portalno dvigalo, ki bo pokrivalo prostor 200 x 50 m; na njem bo razrez težkih in lahkih jeklenih odpadkov in pakiranje odpadkov dekapirane pločvine. Načrtujemo tudi predelavo ostružkov. Pomembna je tudi priprava papirnega vložka in priprava barvnih kovin. Po letu 1987 pa predvidevamo na novi lokaciji

tudi predelavo gume, stekla in demontažo odsluženih osebnih vozil. Lokacija v industrijski coni „vzhodne Trnovlje“ bo opremljena z vso potrebno infrastrukturo vključno z dvojnim železniškim tirom in je velikosti cca 35.000 m². Predračunska vrednost je 262 milijonov dinarjev. Od tega je približno 100 milijonov Dinosovih, ostalo pa so združena in bančna sredstva.

DS TOZD PDS je na svoji 24. seji sprejel sklep, s katerim potrjuje dosedanje aktivnosti v pripravi potrebne dokumentacije, imenoval je odgovorno osebo in projektni team za izgradnjo skladišča v Celju in pripravljavnico vložka za Železarno Štore, ki skrbi za pripravo in izdelavo investicijsko-tehnične dokumentacije in koordinacijo med Dinom in Železarno Štore.

Rafael Kravcar, ing.

Novo pokrito skladišče za odpadni papir v Mariboru. Spredaj je stroj s katerim so asfaltirali prostor pred novim objektom

TRETJA SEJA KONFERENCE SINDIKATA DO DINOS

Tretja seja konference sindikata naše delovne organizacije je bila 18. maja v Ljubljani. Seje, ki jo je vodil Ivan Peternel, predsednik konference, so se udeležili delegati iz Nove Gorice, Novoga mesta, Celja, Bohove in Ljubljane. Skupaj šest delegatov od enajstih.

Konference so se udeležili tudi vsi trije naši direktorji (Kralj, Kravcar in Pesjak), trije predsedniki delavskih svetov (Repušičeva, Kampus in Frančiška Kurent), predsednik naše mladinske organizacije (Stupar) in Miha Srakar, kot predsednik koordinacije družbenopolitičnih organizacij Dinosa in Papir-servisa.

Predsednik konference je v delovno predsedstvo povabil še dva delegata in tako je tričlansko delovno predsedstvo začelo z delom.

Delegati so sprejeli dnevni red z osmimi točkami, od katerih je druga imela še štiri podtočke: analiza gospodarjenja, oživitve sindikalnih skupin, organizacija dela in njen vpliv na produktivnost ter svobodna menjava dela in odnosi med tozdoma in DSSS.

Delegati so z vabilom na sejo dobili tudi pismene obrazložitve posameznih točk in so zato lahko prišli na sejo z mnenji izvršnih odborov svojih sindikalnih organizacij.

ZDRUŽEVANJE S PAPIR-SERVISOM

Na seji se je najprej obravnavalo združevanje med našo delovno organizacijo in Papir-servisom. Ugotavljalo se je, koliko in kako bo združitev prispevala k bolj ekonomičnemu zbiranju sta-

rega papirja. O upravičenosti združitve s širšega družbenega vidika je govoril tudi Vladimir Kralj in pri tem omenil pohvalno pismo, ki nam ga je poslal predsednik Izvršnega sveta SR Slovenije, Janez Zemljarič (pismo objavljamo na 3. strani).

Po obravnavi tega vprašanja je bil sprejet sklep, da konferenca v celoti podpira to združitev in da morajo vse osnovne sindikalne organizacije organizirati sestanke svojih članov in na njih razpravljati o združitvi, prej kot bodo o tem odločali zbori delavcev.

NAŠ RAZVOJ JE MOGOČ IN POTREBEN

Potem se je razpravljalo o ugotovitvah o našem gospodarjenju v preteklem letu. Delegati so sprejeli stališče

da nimamo nikakršnih močenj v gospodarjenju, zaradi katerih ne bi imeli zadostne osnove za izvajanje razširjene reprodukcije, to je za financiranje povečevanja naše dejavnosti oziroma za celovit razvoj naše delovne organizacije kot naš prispevek k stabilizacijskim prizadevanjem Slovenije in Jugoslavije.

ORGANIZIRANOST IN PRODUKTIVNOST

Ko so delegati konference obravnavali organizacijo dela in njen vpliv na produktivnost, o čemur je napisal poročilo Janez Ramovš, so prišli do zaključka, da bi z boljšo organiziranostjo prišli tudi do večje produktivnosti. Zato so sprejeli sklep, da mora strokovna služba našo organiziranost proučevati prav v tej smeri.

SVOBODNA MENJAVA DELA

Na dnevnem redu je bilo tudi poročilo Staneta Mancinija o sodelovanju med našima temeljnima organizacijama (TOZD RET in TOZD POS) na eni strani in o sodelovanju obeh z delovno skupnostjo skupnih služb, z drugimi besedami rečeno: o svobodni menjavi dela med njimi. V razpravi sta sodelovala tudi oba direktorja tozdov, Rafael Kravcar in Stanislav Pesjak. Če se uresniči predvidena združitev s Papir-servisom, kot tretjim tozdom naše delovne organizacije, je to prilika, tako je bilo rečeno v razpravi, da sodelovanje med temeljnimi organizacijami

Češka ulica v Mariboru slikana z mostu pri železniški postaji Tezno, v kateri stanuje več delavcev mariborske poslovne enote

(nadaljevanje na str. 8)

dvignemo na višjo raven. Izraženo je bilo mnenje, da bi nekatere službe, ki jih ima TOZD POS, bolj služile vsem trem tozdom, če bi delovale v okviru delovne skupnosti skupnih služb.

Na kraju te razprave je bilo sprejeto mnenje oziroma sklep, da je sedanja organizacija naše delovne organizacije in sodelovanje med njenimi deli zadovoljivo, vendar je potrebno stremeti k preseganju doseženega, na podlagi izkušenj in praktičnih rešitev.

O ŠPORTNI AKTIVNOSTI DELAVCEV

Na seji se je obravnavala tudi športna aktivnost naših de-

lavcev, o čemer je napisal kratko informacijo predsednik naše komisije za kulturo, šport in rekreacijo, Anton Bevc. Odzivnost na načrtovana športna srečanja je namreč premajhna. Sprejet je bil sklep, da naj izvršni odbori osnovnih sindikalnih organizacij razpravljajo o tem in zato, da se med delavci zbudi zanimanje za ustanavljanje skupin oziroma športnih sekcij, ki bi lahko organizirano nastopale na športnih srečanjih v naši delovni organizaciji in izven nje. Izrečena je bila tudi, sicer že znana ugotovitev, da fizična rekreacija pozitivno vpliva na sposobnost in pripravljenost delavca za opravljanje delovnih in obrambnih nalog.

Poleg teh so bili na seji sprejeti še drugi sklepi, s katerimi so se razrešila tudi naslednja vprašanja ali bile dane naslednje naloge:

— Namesto Janka Koreneta je sekretar konference oziroma sekretarka Alenka Bajželj, ki je tudi članica konference sindikata DO DINOS.

— informiranje delavcev je ena glavnih nalog sindikata, zato pri konferenci sindikata na ravni delovne organizacije deluje ODBOR ZA OBVEŠČANJE. V tem odboru bo konferenco sindikata zastopal Ivan Peternel.

— Izvršni odbori osnovnih sindikalnih organizacij morajo poskrbeti, da bodo zaži-

vele SINDIKALNE SKUPINE, takoj pa naj tudi razpravljajo o letošnjih regresih za letni dopust.

— V Ljubljani je okrog 130 delovnih organizacij podprlo obnovo Doma invalidov in borcev NOV, med njimi tudi DINOS. Zdaj Dom ustanavlja skupščino. V njej bodo imele prej omenjene delovne organizacije 15 delegatskih mest, od tega bežigradske 3. Delegati so se strinjali, da bežigradske delovne organizacije zastopajo naslednji trije delavci: Franc Plevnik iz ASTRE, Jenez Bajželj iz TERMIKE in Branko Pleškovič iz SMELTA.

Po zapisniku
napisal SK

O NAŠEM CENTRU NA ČRNUČAH

V 4. številki glasila je bil napisal članek o našem centru na Črnučah, v katerem pisec v zadnjem odstavku napoveduje, da bomo v naslednji številki napisali, koliko zamujenega smo ujeli mi.

V imenu strokovnega teama sem pooblaščen dati naslednjo izjavo:

Vse aktivnosti v zvezi z izdelano investicijsko tehnično dokumentacijo potekajo v načrtovanih rokih, razen izdelave statističnega izračuna jeklene konstrukcije, ki nekoliko zamuja. Predvidevamo, da bomo lahko ob koncu meseca junija vso potrebno dokumentacijo predložili Republiški komisiji za oceno investicij. V primeru, da bomo dobili pravočasno mnenje, bo v mesecu avgustu o njem razpravljal delavski svet TOZD Priprava odpadnih surovin in zavzel dokončno stališče do začetka izgradnje načrtovane investicije v mesecu septembru – oktobru.

Žal o tem, koliko časa bomo morali čakati na mnenje Republiške komisije za

oceno investicij, ne vemo, napravili bomo vse, kar je v naši moči, da bi bil ta čas čim krajši, saj je od njega dejansko odvisen začetek iz-

gradnje. Upamo lahko, da se ne bodo spremenili predpisi, ki bi lahko vplivali na bančno likvidnost, saj bomo morali določen del meni-

nih sredstev eskontirati za zagotovitev likvidnih sredstev za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Janez Ramovš

Spominska fotografija tekmovalcev v kegljanju iz Kranja in Ljubljane, ki je bilo 19. marca 1983 na Črnučah pri Ljubljani in o čemer smo pisali v prejšnji številki. Foto: Kravcar

naše odločitve

TRIMESEČNI OBRAČUN V TOZD POS

Poslovno poročilo za I. trimesečje je DS TOZD POS obravnaval na 24. seji, 25. aprila letos. Direktor tozda, Rafael Kravcar je na seji med drugim povedal, da je bilo poslovanje tozda v prvih treh mesecih slabše kot preteklo leto v istem obdobju in da je bil dohodek za 14 odstotkov slabši od planiranega. O tem je na seji govoril tudi direktor DO DINOS, Vladimir Kralj, ki je za odpravo slabšega gospodarjenja k štirim sklepom predlagal še dva svoja, in sicer o potrebi po natančni analizi tistih poslovalnic, ki ne dosegajo plana in o racionalnejši predelavi ter boljši izkoriščenosti strojev in delovnega časa.

TOZD POS je v prvih treh mesecih dal v promet več kot 40 tisoč ton materiala, njegov celotni dohodek pa je bil več kot 603 milijonov dinarjev. Čistega dohodka je ustvaril več kot 88 milijonov, za osebne dohodke je porabil nekaj čez 30 milijonov, v poslovni sklad pa naložil več kot 50 milijonov dinarjev.

TRIMESEČNI OBRAČUN V TOZD RET

Vsi naši delavski sveti so proti koncu meseca aprila sprejemali sklepe o obračunu poslovanja v prvih treh mesecih. Večina zborov delavcev je poslovno poročilo sprejelo brez pripomb, toda tudi tisti, ki so imeli pripombe, le-te niso posegale v predlagano delitev dohodka. O tem so razpravljali tudi na seji DS TOZD RET, ki je bila 25. aprila. Navzoč je bil

tudi direktor DO Dinos, Vladimir Kralj, ki je ocenil, da je trimesečni rezultat poslovanja celotne delovne organizacije dober. Tako pa je ocenil poslovanje TOZD RET tudi direktor tega tozda, Stanislav Pesjak.

Takšno poslovanje je omogočilo, da so se izplačane akontacije osebnih dohodkov upoštevale kot doseženi osebni dohodki. Dejanska uskladitev osebnih dohodkov z Družbenim dohovogorm o razporejanju dohodka pa se bo po sklepu konference sindikata in delavskega sveta ugotavljala ob zaključku polletnega poslovanja.

TOZD RET je v prvem trimesečju ustvaril skoraj 28 milijonov dinarjev celotnega dohodka in „spravil“ v promet 722 ton svojih izdelkov. Čistega dohodka je ustvaril precej več kot 8 milijonov, za osebne dohodke pa je porabil nekaj manj kot polovico teh sredstev.

Delavski svet je ob sprejemanju prvega letošnjega obračuna sprejel tudi nekaj sklepov s ciljem, da bi se izboljšala nabavna politika, zlasti pa kakovost sortiranja in predelave.

IZGRADNJA NOVE POSLOVALNICE V CELJU

O tem, zakaj se mora naša poslovalnica v Celju preseliti, smo že pisali. Poglavitno pri tem pa je, da Železarna Štore želi, da bi istočasno na istem mestu zgradili tudi pripravljalnico jeklenega vložka za njihove potrebe. O vsem tem je bilo govora na 24. seji DS TOZD POS. Po temeljiti obravnavi je delavski svet sprejel štiri pomembne sklepe, ki narekujejo tudi skrajno preudarno investicijsko

JOŽE MERC, eden najuspešnejših rezilcev mariborske poslovalnice, si je nekajkrat zavihal brke, predno je stopil pred kamero. Slikali smo ga, ko je po končanem delovnem času, čakal na prevoz domov.

ali naložbeno politiko naše delovne organizacije, kajti izgradnja nove poslovalnice v Celju nas bo, zaradi potreb železarne, stala skoraj toliko kot izgradnja nove poslovalnice v Ljubljani, seveda ob sodelležbi železarne. Delavski svet je tudi imenoval projektno skupino, trojko, ki jo vodi inženir Rafael Kravcar, člana pa sta: diplomirani ekonomist Janez Ramovš in diplomirani inženir Gojko Manojlovič (iz Železarne Štore).

SPREMEMBE PLANA

Tako kot so naši delavski sveti zadnje dni aprila obravnavali letošnji prvi obračun poslovanja, tako so obravnavali tudi predlog za spremembo in dopolnitev Dinosovega plana za leto 1983.

Spremembe in dopolnitve so potrebne zato, ker je bil naknadno sprejet Družbeni dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1983. Delavska sveta obeh tozdov sta predlog sprememb in dopolnitev sprejela in sklenila, da naj gre v 15-dnevno javno razpravo na zборе delavcev.

S.K.

Šalim se tako, da govorim resnico. Ta je namreč najboljša šala na svetu.

SHAW

NOVI ČLANI ORGANOV UPRAVLJANJA

Vsi naši delavski sveti so v mesecu aprilu letos, v skladu s svojimi statuti sprejeli sklep o razpisu rednih volitev delegatov delavskih svetov, članov odborov samoupravnih delavskih kontrol in članov disciplinskih komisij.

Volitve so bile razpisane za 10. maj 1983. Takoj po razpisu so se začele aktivnosti kandidiranja in ostale priprave, kar vse so opravile osnovne organizacije sindikata in konference sindikata. Vse kandidatne liste so bile predložene do 4. maja 1983.

V TEMELJNI ORGANIZACIJI PRIPRAVA ODPADNIH SUROVIN smo imeli 8 volišč. Udeležba je bila naslednja:

Ljubljana	82 %
Kranj	91 %
Nova Gorica	95 %
Novo mesto	88 %
Koper	73 %
Brežice	100 %
Celje	92 %
Maribor	97 %

Povprečna udeležba v TOZD POS je bila 89 %.

V TEMELJNI ORGANIZACIJI REGENERACIJA TEKSTILA

TO Ljubljana	96 %
TO Bohova	94 %

Povprečna udeležba je bila 95 %.

V DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB je bila udeležba 93 %.

*

V DISCIPLINSKO KOMISIJO DSSS SO BILE IZVOLJENE:

Olga HAFNER, kot predsednik,
Klara HVALE,
Jelka OBLAK,
Sonja RAHNE in
Dragica ŽONTAR, kot zunanji član iz Ljubljane

V DELAVSKI SVET TOZD PRIPRAVA ODPADNIH SUROVIN, KI IMA 21 DELEGATOV, SO BILI IZVOLJENI:

Dušan BURGER iz vodstva TOZD
Rajko DOLNIČAR
Zdenka KOVAČ
Miha SRAKAR, vsi iz Ljubljane;
Franc PREDANIČ,
Sandi SIMONIŠEK,
Dimitrij ŠPELIČ, vsi iz Kranja;
Slavko LUZAR iz Novega mesta;
Ivan JANEŠ iz Kopra;
Franc PREMRL iz Kočevja;
Bogomir KREL,
Ivan KUŠAR,
Peter URŠIČ, vsi iz Maribora;
Ciril ŠKOPORC iz Slovenjskih Konjic;
Anton DOLENC iz Pivke.

V ODBOR SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE TOZD POSSO BILI IZVOLJENI:

Adolf CIRKULAN iz Celja,
Josip ČAVLEK iz Ljubljane,
Anton HERČEK iz Celja,
Bojan HERLE iz Trbovelj,
Anton LEBER iz Maribora,
Jože PETAN iz Brežic,
Stane REBRAČA iz Ljubljane.

V DISCIPLINSKO KOMISIJO TOZD POS SO BILI IZVOLJENI:

Andrej VIRŠČEK iz Ljubljane, kot predsednik,
Milan BOGOŽALEC iz Trbovelj,
Bela BEZNEC iz Murske Sobote,
Marija HUMAR iz Ljubljane,
Ivan HUMAR iz Nove Gorice,
Ivan KRAMPERŠEK iz Celja,
Janez LOTRIČ iz Kranja,
Erika MILITAROV iz Ljubljane,
Leon BAJC, zunanji član in
Janez KRIŠTOFELC, zunanji član, oba iz Ljubljane.

V DELAVSKI SVET TOZD REGENERACIJE TEKSTILA, KI IMA 9 DELEGATOV, SO BILI IZVOLJENI:

Nadja GREGORČIČ,
Ana JANIČ,
Ana PAJNHART,
Jože POTOKAR,
Marjan ŠIVIC iz TO Ljubljana;
Gertruda JAMNIK,
Ivan ŠANINGER,
Karel URŠIČ in
Pavla ZEMLJIČ iz TO Bohova.

V ODBOR SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE TODZ RET SO BILI IZVOLJENI:

Josip GLAVICA,
Drago KAMPUŠ, oba iz Bohove;
Bojana OMAHEN,
Rada STANIČ,
Kristina ŠTIMEC, vse iz TO Ljubljana.

V DISCIPLINSKO KOMISIJO TOZD RET SO BILI IZVOLJENI:

Jože ŠPORAR iz TO Ljubljana, kot predsednik,
Olga KRENOS iz TO Ljubljana,
Marjana MIKL in
Ivica REPNIK iz TO Bohova in
Dušan KERŠEVAN kot zunanji član, iz Ljubljane.

*

V DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB SO BILI V DELAVSKI SVET, KI IMA 9 DELEGATOV, IZVOLJENE:

Alenka BAJŽELJ,
Marija GARIČ,
Sonja JERAJ,
Frančiška KURENT,
Jelka OBLAK,
Nežka PETERNEL,
Vera PRIŠEL,
Marija ROZINA,
Marija ŽORŽ.

V ODBOR SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE DSSS SO BILI IZVOLJENI:

Jolanda LEBEN,
Cveta MEDEN,
Marina PEROVŠEK,
Tone PLEŠEC in
Mira ŠUŠTERŠIČ.

V DELAVSKI SVET DELOVNE ORGANIZACIJE DINOS LJUBLJANA, KI IMA 17 DELEGATOV, SO BILI IZVOLJENI:

9 DELEGATOV IZ TOZD PRIPRAVA ODPADNIH SUROVIN:

Ivan BERANIČ iz Maribora,
Alojz BERNJAK iz Celja,
Martin DUHANIČ iz Brežic,
Vojteh FINK iz Ljubljane,
Dragiša PETROVIČ iz Ljubljane,
Jelka REPUŠIČ iz Maribora,
Vera SOKAČ iz Ljubljane,
Franc ZUPANC iz Jesenlc in
Slavko LUZAR iz Novega mesta.

4 DELEGATI IZ TOZD REGENERACIJA TEKSTILA:

Milena ADLEŠIČ,
Marija MOŽINA, obe s TO Ljubljana;
Janez OBLONŠEK in
Vlado STRAHJA iz TO Bohova.

4 DELEGATI IZ DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB:

Marija GARIČ,
Janja HRIBAR,
Nada LOBOREC in
Tatjana ŠUM, vse iz Ljubljane.

V ODBOR SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE DO DINOS SO BILI IZVOLJENI:

IZ TOZD PRIPRAVA ODPADNIH SUROVIN:

Anton LEBER iz Maribora in
Stane REBRAČA iz Ljubljane.

IZ TOZD REGENERACIJA TEKSTILA:

Drago KAMPUŠ iz TO Bohova in
Kristina ŠTIMERC iz TO Ljubljana.

*

V delovni skupnosti skupnih služb predlagani kandidat za člana Odbora samoupravne delavske kontrole ni bil izvoljen, ker ni dobil večine glasov. Opravili bomo nadomestne volitve.

A.P.

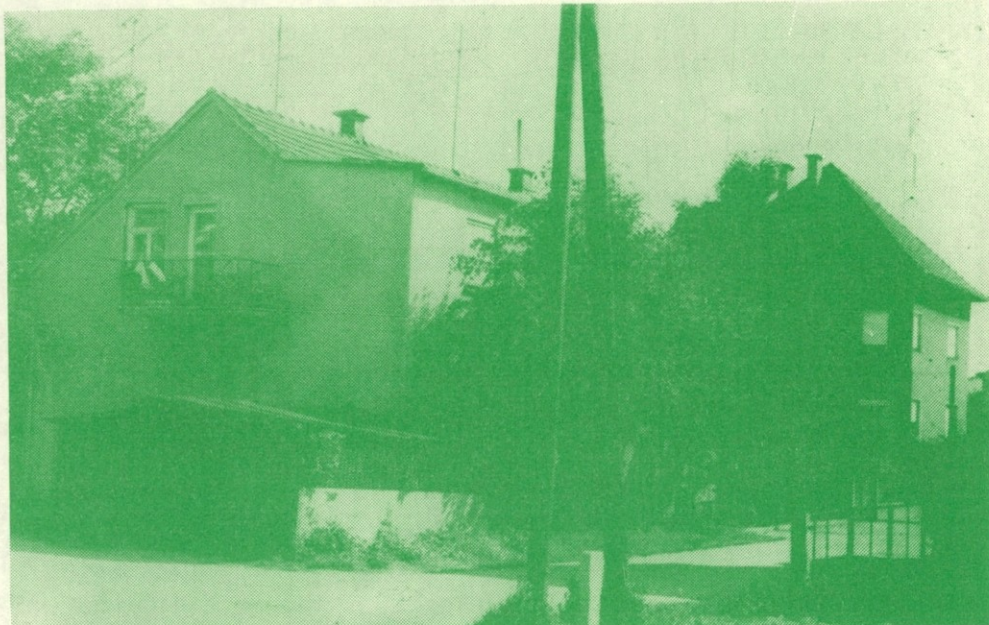
NAŠI DELAVCI V ČEŠKI ULICI

V prejšnji številki našega glasila smo objavili reportažo o tem, kako živijo naši delavci, ki imajo začasno prebivališče v našem samskem domu na Črnučah pri Ljubljani. Delavce z začasnim prebivališčem pa imamo tudi drugje, na primer v Mariboru. Medtem, ko so v Ljubljani takšni delavci povečini iz Bosne, so v Mariboru iz Hrvaške, iz okolice Čakovca. V Mariboru, v Češki ulici imamo dve hiši, s številko 1 in 3. Hiše v Češki ulici, zgrajene še pred vojno, so bile v lasti sorodnika lastnika mariborske tekstilne tovarne, ki je bil menda po rodu Čeh, pisal pa se je Hutter ali tako nekako. Vse premoženje Hutterjevih je bilo po končani II. svetovni vojni zaplenjeno. Po tem smo mi nekako prišli do prvih dveh hiš v tej ulici, s tem da je bivšemu lastniku ostalo polovico hiše in vrta na številki 3, kjer stanuje še danes. Piše se Huter. Vsi ti podatki pa niso preverjeni. Nabral sem jih tako, mimogrede, malo v Mariboru, malo v Ljubljani. Za morebitne napake se torej že vnaprej opravičujem. V obeh omenjenih hišah, poleg Huterjevih, stanujejo naši delavci z družinami, in sicer: V hiši številka 1:

FRANC ŽURAN, delavec — skladiščnik, ki je bil letos meseca marca invalidsko upokojen. Pri nas, v Mariboru, je bil od decembra meseca 1950. leta, torej več kot 30 let.

VIKTOR ŠTIH, šofer, ki je pri nas od leta 1961, torej več kot 20 let.

ANDRIJA HABUŠ, skladiščnik skladišča, ki ga ima mariborska poslovalnica v Dravski ulici. K nam je prišel

V prvih dveh hišah v Češki ulici (št. 1 in 3) stanujejo naši delavci

leta 1959, leta 1974 je odšel, ponovno pa je prišel k nam meseca marca 1977. leta.

V hiši s številko 1 stanuje z družino tudi, če so podatki v personalni kartoteki pri DSSS v Ljubljani pravilni, **Anton LEBER**, šofer, ki je pri nas od 1962. leta, torej tudi več kot 20 let.

Poleg teh družin naših delavcev pa v hiši številka 1 stanujejo še trije delavci, ki pa imajo tu začasno prebivališče. Naj kot prvega omenim **ANDREJA VADLJO**, ki je doma v Čehovcu, občina Čakovec in tam ima svojo družino. Vadlja je v Mariboru glavni skladiščnik, pri nas pa je od novembra meseca 1948. leta, torej bo vsak čas že 35 let.

Začasno prebivališče pa ima tu tudi **PAVEL BLAŽEKA**, ki je tudi iz Čehovca in tudi on ima tam svojo družino. Pri nas je od 8.6.1959, dela pa kot strojnik,

Tretji je **JOSIP KIVAČ**, prav tako iz Čehovca, kjer ima tudi svojo družino. K nam je prišel 1974. leta, leta 1977 je odšel v JLA, leta 1978 se je vrnil. Bil je skladiščni delavec, leta 1981 pa si je pridobil kvalifikacijo voznika.

V hiši št. 3

Stanuje s svojo družino **FRANČIŠKA KRIŽANIČ**, ki so jo leta 1980 invalidsko upokojili. Pri nas je bila od 19. maja 1960.

V tej hiši stanujeta še dva delavca, in sicer:

ŠTEFAN KRAMAR, ki je doma iz istega Čehovca in kjer ima tudi on svojo družino. Pri nas je od leta 1950 in torej že več kot 30 let. Je priznani vodja hidravlične tiskalnice za staro železo.

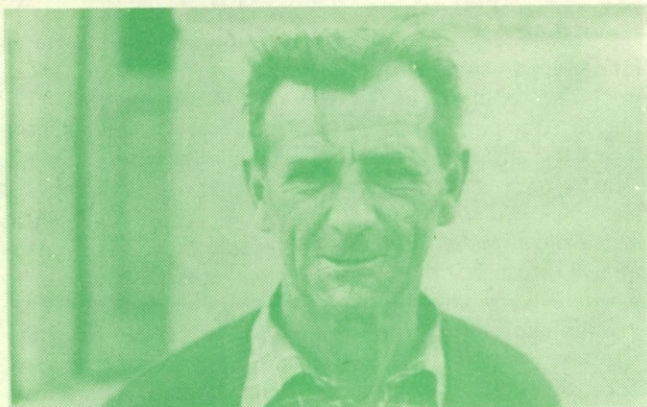
Drugi je **LEONARD STRAHIIJA**, ki je doma iz Donjega Pustakovca, kjer ima tudi svojo družino. Pri nas je od leta 1950, potem je leta 1954 za eno leto odšel, 28.

julija 1955 pa se je zopet zaposlil pri nas. Tudi on je torej že več kot 30 let pri nas. Zdaj je skladiščni delavec, bil pa je šofer in strojnik.

*

V Maribor sem prišel popoldan. Na kolodvoru me je že pričakoval **Ivan Beranič** iz mariborske poslovalnice in me odpeljal na skladišče, kjer sem napravil nekaj fotografij, nato pa me je iz prijaznosti odpeljal še v Češko ulico, kjer sem se nameštal pogovarjati z našimi delavci, ki imajo tam svoje začasno bivališče. Toda, ura je bila okrog štirih popoldne, tam, na številki 1 in 3, ni bilo nobenega od tistih petih, ki sem jih iskal.

Že sem hotel oditi, ko se je s kolesom pripeljal **Leonard Strahija**. Malo težko sva se sporazumela o tem, po kaj sem prišel, končno sva se pa le vsedla na klopco pri hiši številka 3, kjer stanuje. V pogovoru z njim sem v bi-

LEONARD STRAHIJA

stvu zvedel nekaj tistega, kar me je zanimalo.

Delavci: Strahija, Kramar, Vadlja, Blažeka in Kivač živijo tu podobno življenje kot naši delavci v našem samskem domu na Črnučah pri Ljubljani. Sami si kuhajo in pospravljajo. Za kuho pri- nesejo nekaj živil kar od doma, na primer krompir, fižol in podobno, nekaj pa si tu kupijo. Kuhajo v glavnem vsak za se, in sicer bolj proti večeru in toliko, da nekaj ostane tudi za zajtrk.

Domov gredo vsak petek popoldne, razen enkrat v mesecu, ko gredo domov v soboto popoldne, to je takrat, ko imajo delovno soboto. Vračajo se v ponedeljkih zjutraj okrog osme ure.

Strahija mi je povedal, da ima doma hišo in nekaj zemlje, ženo in hčerko, ki dela v tamkajšnji tovarni nogavic, in sicer v treh izmenah. Delo doma, na zemlji tako ostaja v glavnem na plečih žene, ki

je nedavno tega še zboleva. Zadela jo je delna kap in v treh mesecih ležanja v bolnišnici je dobila okrog 100 injekcij.

Strahija mi je tudi pokazal levo roko, kako se razlikuje od desne. Lansko leto junija meseca sta se doma sporekla z bratrancem. Ta ga je z nečem hotel udariti po glavi, toda Strahija je udarec prestregel z roko. Udarec je bil tako silovit, da mu je zdrobil kosti in da ima v podlakti še sedaj pet ali šest vijakov, ki mu kosti držijo skupaj. Te dni bo šel na operacijo, da mu bodo vijake pobrali ven. Zaradi tega zloma je bil Strahija 18 dni v bolnišnici, tri mesece pa na bolniški. Zadeva pa je šla tudi pred sodišče in prav te dni bo razprava.

Našega Strahijo torej spremljajo same težave. Upamo, da druge štiri delavce, ki tu prav tako začasno prebivajo, ne, ali vsaj v taki meri ne.

Stane Koman

Andrija HABUŠ na dvorišču hiše kjer stanuje

NI PRAV . . .

Ni prav, da k zbiralnim oziroma očiščevalnim akcijam pritegnemo le osnovnošolce, da samo otroci zbirajo smeti tam, kjer jih puščajo odrasli. V krajevnih skupnostih bi morali imeti stalna odlagališča, kontejnerje, ki ne bi smeli postati navadni smetnjaki, je med drugim rekla TILKA BLAHA, predsednica odbora za družbeno varčevanje pri republiški konferenci SZDL.

O tem je pisala novinarka Anica Levin v Delu, 5. aprila 1983, ko je objavila razgovor s tovarišico Tilko. V tem zanimivem prispevku smo prebrali marsikaj takega, o čemer govorimo tudi mi, kot na primer: „Kontejnerji, ki so jih zbiralne organizacije lani postavile v večjih krajevnih skupnostih so bili namenjeni samo za koristne odpadke — papir in steklo (to je bilo tudi na kontejnerjih napisano) toda na koncu so postali smetnjaki. Še posebej v zdajšnjih razmerah je za zbiralne organizacije velik strošek, da pripeljejo kontejner in ga potem spet odpeljejo, toda če kontejner ni dosegel svojega namena, je potem to za organizacijo popolna izguba“.

Prav je, da je TILKA BLAHA poudarila tak odnos članov gospodinjstev do zbiranja odpadnih surovin. Več bo zaleglo kot, če bi to, v sredstvih javnega informiranja, objavili mi.

Dne 6. aprila 1983 pa je bil v Delu objavljen še en članek o odpadnih surovinah. Napisal ga je Borut Čontal in mu dal naslov: BITKA Z DIVJIMI ODLAGALIŠČI. V njem Čontal ugotavlja, da je v Ljubljani, kjer je bilo pred 14 leti 600 „divjih“ odlagališč, sedaj samo še 13 takih večjih, poleg teh pa še 25 manjših in 32 smetišč, tudi „divjih“ seveda. Vse to je zunaj ožjega mestnega območja.

Na teh odlagališčih je, piše novinar, okrog 5.500 kubičnih metrov smeti a tudi koristnih odpadkov, ki bi jih lahko vrnili industriji. Omenja, da je najnovejše odlagališče na Jarškemrodu, kjer je približno 1.000 kubikov najrazličnejšega odpadnega materiala.

Na kraju prispevka pisec omenja, da bi morali v Ljubljani misliti na tovarno, ki bi predelala vse odpadke, in sicer tako, da bi iz njih izveliki 90 odstotkov koristi.

S.K.

GOSPODINJSTVA ZBEREJO

LJUBLJANA, 12. maja — Več kot polovico vseh uporabnih odpadkov zbere industrija, premalo pa jih zberejo gospodinjstva. Zato je koordinacijski odbor za družbeno varčevanje pri republiški konferenci SZDL Slovenije izdal brošuro (namenjeno krajevnim skupnostim) o možnostih in načinih zbiranja različnih uporabnih odpadkov v okviru širših družbenih akcij v krajevnih skupnostih. Brošura naj bi ob-

čane v krajevnih skupnostih seznanila z možnostmi ponovne uporabe različnih vrst uporabnih odpadkov (stekla, papirja, starega železa, tekstila ipd.), hkrati pa želi spodbuditi tudi načrtnejše in organizirano zbiranje v krajevnih skupnostih. V drugem delu brošure našteva tudi vsa odkupna oziroma zbiralna mesta koristnih odpadkov v Sloveniji. (A.D.L.)

„Delo“

KREPITI VPLIV SINDIKATA NA GLASILA OZD

Na skupščini novinarjev v združenem delu (v Prištini 7. aprila 1983) so opozorili na forumsko informiranje kot značilnost tudi v glasilih združenega dela. Več prostora je treba nameniti delavcem, njihovim problemom in prizadevanjem v reševanju aktualnih družbenih problemov. Posebno po-

membno je, da ta glasila uveljavljajo pozitivne izkušnje, ki spodbudno vplivajo na druge. Prav tako se morajo ta glasila hitreje osvoboditi vpliva tehnobirokratskih struktur, se odpirati k širšim družbenim vplivom in se s svojo zasnovo in vsebino uveljaviti kot „delavska tribuna“.

To bo možno uresničiti tako s kadrovskimi spremembami kot tudi s spremembami uredniških odborov, izdajateljskih svetov in odborov za obveščanje, in sicer tako, da bodo v njih zastopani vsi deli kolektiv a družbenopolitične organizacije in samoupravni organi. Vse hitreje se odpravlja praksa, da so uredniki glasil direktorji raznih sektorjev ali služb v OZD. Še vedno pa obstaja precejšnja nevarnost, da bi na glasilo vplivale poslovodne strukture in strokovne službe, ker so glasila pod vplivom skupnih služb (kamor spadajo službe za

obveščanje), namesto da bi se krepil vpliv sindikata in samoupravnih organov OZD. Razprava je poudarila pomen izobraževanja kadrov skozi glasila, izboljšanja delovnih razmer, kadrovske krepitve informativnih služb in graditve učinkovitejšega sistema obveščanja, ki bo skladen s potrebami samoupravnega odločanja delavcev. Če se pokaže potreba, je treba drage oblike obveščanja zamenjati s cenejšimi in takimi, ki bodo bolj ustrezale zahtevi po hitrejšem „prenosu“ informacij.

„INFORAMCIJE“ RS ZSS

STANOVANJSKA KOMISIJA JE ZAČELA Z DELOM

Razpisni postopek za zbiranje vlog zaradi dodeljevanja stanovanjskih posojil in dodeljevanja stanovanj v družbeni lastnini je tudi v tem letu mimo. Že bežen pogled na oddane vloge naših sodelavcev, ki so na razpisu sodelovali pove, da nekateri izmed nas stvari ne jemljejo resno. Marsikdo je vložil le prošnje in še v njej napisal skromne podatke, ki komisiji ne bi dali osnov niti za preverjanje. Peščica sodelavcev je pri dajanju svojih prošenj ravnala tako, kot je bilo to željeno, z drugimi besedami, poleg prošnje so komisiji posredovali tudi vsa potrebna dokazila in dokumente, skladno z razpisnimi pogoji.

Strokovna služba je poimenovala vsakega sodelavca, ki ni predložil ustrezne dokumentacije, pozvala, da dokumentacijo dopolni. Na ta dopis je bilo le nekaj odzivov. Ko je stanovanjska komisija na svoji prvi seji dne 12.5.1983 pregledovala vloge, je postavila zadnji rok na dostavo manjkajoče dokumentacije, to je 31.5.1983, z nadaljnjim obvestilom, da vloge sodelavca, ki ne bo

manjkajoče dokumentacije predložil do tega roka, ne bo obravnavala.

Prav zanimivo je, kako nekateri izmed nas stvari neresno jemljejo. Kadar kdo želi, doseči neko pravico izven delovne organizacije, ustavimo se kar pri stanovanjskih posojilih npr. v zaključnem postopku pri banki, potem bo vsak takoj zbral ustrezno dokumentacijo, v delovni organizaciji Dinos pa kot da to sploh ni potrebno. Osebo menim, da mora vladati red povsod, tudi v naši delovni organizaciji in zato bo prav, da bodo tisti sodelavci, ki ne bodo ali niso priskrbeli dokumentacije v celoti, ostali brez pričakovanih posojil.

Morda bo kdo kritično ocenil, da zasleduje komisija čisti formalizem, ki ga je že v naši družbi skupaj z birokratskimi postopki tako in tako čez glavo, vendar moramo le razumeti, da ima vsako dokazilo zase poseben pomen. Za ilustracijo naj samo omenim npr. izjavo delavca o kreditni sposobnosti: nek sodelavec ima morda izpolnjene vse pogoje za dodelitev najvišjega zneska posojila, toda kaj mu to pomaga, ko ima morda eno tretjino

osebnega dohodka že zasežene z drugimi obveznostmi. Kakorkoli je to določilo kruto, je vendarle v praksi izredno pomembno, saj zakon določa, da se ni mogoče zadolževati preko ene tretjine osebnega dohodka.

Stanovanjsko področje je eno od zelo pomembnih področij dela in življenja vseh v Dinosu. Prav zanimivo je ugotavljati, da v naši organizaciji ni službe, ki bi se poklicno, v okviru del in nalog ukvarjala s to dejavnostjo, temveč opravlja vse delo za potrebe dodeljevanja posojil in stanovanj kar komisija sama. Pri takšnem stanju stvari ni čudno, da se postopki „vlečejo“, da gradivo ni najbolje zbrano, da morajo naši sodelavci iz poslovnih enot prihajati sami na sedež DO, da odnesejo dokumentacijo na banke in ko jim še banka odobri kredit, še enkrat v isto stavbo zaradi podpisovanja ustrezne stanovanjske pogodbe itd. Kritično lahko pogledamo tudi situacijo, ko so upravičenim sodelavcem dodeljeni krediti ob koncu spomladi ali začetku poletja, kredite pa lahko koristijo šele v jeseni ali pa po novem letu, ko

dobro vemo, kaj pomeni posojilo, čeprav manjše, a ga je mogoče takoj izrabiti. Prav gotovo ne takoj, vsekakor pa v krajšem času, se lahko opisane težave omilijo ali pa celo odpravijo, če bi imeli v Delovni skupnosti sodelavca, ki bi se po strokovni plati v okviru njegovih del in nalog redno baval s stanovanjsko problematiko.

Precej naših sodelavcev ima imetništvo stanovanjske pravice na stanovanjih, s katerimi razpolaga Dinos. Praktično so vsa stanovanja za delovno organizacijo „izgubljena“ tudi po tem, če delavcu, ki ima stanovanjsko pravico, po njegovi krivdi preneha delovno razmerje v TOZD ali DSSS. Kazalo bi ta stanovanja sodelavcem, ki jih zasedajo, ponuditi v nakup. Na ta način bi zbrali dodatna stanovanjska sredstva, ki bi jih uporabili za nakup novih stanovanj, s čimer bi hitreje reševali stanovanjsko stisko. Prav bi bilo, da bi se naši sodelavci že sedaj seznanili s to idejo, da bi se lažje odločali, ko bo pripravljen v tej smeri strokovni predlog.

Navedenih je le nekaj misli o stanovanjski problematiki in

Hiša št. 3 v Češki ulici, v Mariboru, slikana z vrta

KAM NA DOPUST?

Komisija za kulturo, šport in rekreacijo je na svoji 7. seji 13. aprila 1983 med drugim obravnavala tudi prošnje delavcev za odobritev letovanja v naših počitniških enotah v Savudriji, Vrsarju, Punta Križi na Cresu, Moravcih in Kranjski gori.

Vseh v roku prispelih prošenj je bilo 198, kar je za 80 več (tj. cca 40 %), kot jih je bilo v povprečju preteklih let. Že ta podatek pove, da je bila komisija pred težko in zelo nevhvaležno nalogo: tj. razdeliti enote, kar se da pravično in tako, kolikor je

mogoče, zadovoljiti naše delavce.

Medtem, ko komisija ni imela velikih težav pri razdelitvi enot v avtocampih in tudi Kranjski gori, pa je bilo obilo težav pri razdelitvi enot v Savudriji, ki je očitno našim delavcem najbolj priljubljeno „naše“ letovišče.

Takrat smo člani komisije ugotovili, da je potrebno pripraviti pravilnik o razpodelitvi počitniških enot; na svoji naslednji seji smo zato tudi predlagali DS, da imenuje 4-člansko komisijo v sestavi: Silvo Učakar, Stane Mancini, Nadja Gregorčič in Angelca Dremelj, ki naj bo zadolžena za izdelavo osnutka pravilnika, ki bo nato podan v javno razpravo vsem delavcem in usklajen ter potrjen oziroma sprejet s sklepom DS DO. Tak pravilnik bo v bodoče osnova za razdelitev naših počitniških enot.

bi bilo prav, da bi tudi ostali sodelavci opozorili, lahko tudi preko glasila, na nujne probleme in s tem nakazali možnosti za izboljšanje situacije.

Silvester Učakar

Ker na 7. seji komisija pravilnika ni imela, se je sama odločila za kriterije, po katerih je potem razdelila enote v Savudriji. Soglasno so bili sprejeti kriteriji po prednosti letovanja v naslednjem vrstnem redu:

- naši delavci s svojimi šolobveznimi otroci,*
- naši delavci s predšolskimi otroci in otroci, starejšimi od 15 let,*
- naši delavci brez otrok,*
- upokoјenci,*
- ostali zainteresirani.*

Če se je v terminu pojavilo več delavcev z enakimi po-

goji, kar je bilo pogost primer, se je pregledala evidenca dosedanjih letovanj in prednost je imel tisti, ki je manjkrat letoval v sezoni.

To pojasnilo sem podal zato, ker smo člani komisije slišali precej pripomb na račun razdelitve počitniških enot, vendar naj poudarim, da smo bili vsi člani soglasni glede kriterijev odobritve, zato mislim, da smo svojo nalogo dobro opravili. Zavedati pa se je seveda treba, da vsem vedno ni mogoče ugoditi.

*predsednik komisije
Anton Bevc*

V SPOMIN FRANCETU GRUŠKOVNJAKU

Dne 27. aprila 1983 je nenadoma umrl Franc Gruškovnjak, naš delavec, zaposlen na skladišču kranjske poslovalnice.

Gruškovnjak je umrl, ko še ni imel 54 let. Rojen je bil v Prekmurju, na Gorenjsko pa je prišel, ko so tam gradili visokonapetostni električni vod. Leta 1959 se je zaposlil pri nas, v Kranju. V takratnih težkih delovnih pogojih se je usposobil za rezilca in za druga skladiščna dela, ustvaril pa si je tudi družino in lastni dom.

Z vsemi delavci Dinosa je delil vse dobro in slabo skoraj četrto stoletja in tako prispeval velik delež k izgradnji delovne organizacije.

Odlikoval se je po svoji skromnosti, zlasti pa delavnosti in tovarištvu. Opravljal je tudi različne dolžnosti v sindikalni organizaciji in v organih samoupravljanja.

Ohranili ga bomo v dobrem in lepem spominu!

To sliko iz starega dinosovega skladišča v Kranju nam je poslal Kalan, objavili pa smo jo letos v februarški številki našega glasila. Gruškovnjak je drugi (v srajci).

ZGODBA O ŠKRATIH

Gotovo se še spominjate pravljič, ki so vam jih pripovedovale babice in dedki! V njih so nastopale vile, velikani, čarovnice pa škrtati in druga pravljična bitja.

Zdaj smo že davno odrasli in v pravljič ne verjamemo več. V časopisju sicer še tu in tam zasledimo vest o kakšnem čudežu, vesti pa se le prizanesljivo nasmehe nemo. Včasih, ko je kakšna časopisna „raca“ le prehuda, se uredniki zgovarjajo na škrtata. Na „tiskarskega škrtata“, ki je kriv, da je prišlo do zmešnjave v besedilu, do napačne informacije in drugih nevednosti. Takrat se v nas znova obudi spomin na čase, ko smo v škrate še verjeli. Branje našega glasila nam potrjuje resnico o škrtatih. Napisal sem o „škrtatih“, saj sem prepričan, da jih je več, kajti en sam tolikšnega dela pri mešanju besedil in pravopisnih napakah ne bi zmozel opravičiti. Poglejmo:

V številki 119 (februar 1983) je škrtat iz Ludvika Mlinarja naredil Jožeta Pantnerja, iz Pantnerja pa Mlinarja. Ali: Kukoviča je prekrstil v Kukovca. Potem se pa znajdi! Še dobro, da možje nimajo resnejših težav na svojih enotah in da jim predpostavljeni le verjamejo, da v resnici niso to, za kar jih ima škrtat.

Iz obrazila — IZMI (npr. aforizmi) je škrtat naredil IZUME, na znamenitem zeljniku pa nam je hkrati ponudil rešitve: iz našega zeljnika, z našega zeljnika in iz našega zeljnika. Vsakdo lahko izbira po svojem okusu! Oglejmo si še nekaj podobnih škrtatovih storitev:

Ko sem na naslovni strani glasila zagledal sliko Triglava in spodaj prebral, da nam (nekdo) pošilja pozdrav iz Triglava, sem pomislil, da je ta „nekdo“ rudarska ali jamarska odprava, ki je odšla v Triglav — a so bili le naši prizadevni planinci, ki so šli na

Triglav in se z njega vračali. Poslali so nam pozdrave s Triglava in ne iz njega. Prav tako je bilo s tisto ekspedicijo, ki se je podala v globine Jadrana in nam iz morja pošilja tople pozdrave.

Škratje se s predlogi S, Z, IZ v našem glasilu kar naprej poigravajo. Tako pod sliko beremo, da je podoba udeležencev iz konference, iz letnega članskega sestanka, da je pogled iz dvorišča našega skladišča v Ptuj. In tako naprej, v vsaki številki nekaj — vsega skupaj pa veliko. Velik ples tiskarskih škrtatov. Naj bo omemba različnih vrst oklepajev pred eno besedo navržena le kar tako.

Kako je s temi nesrečnimi predlogi S, Z, IZ? Oglejmo si primere:

Odhajam v Maribor. Prihajam iz Maribora.

Odpeljal se je na Jesenice. Vrača se z Jesenic.

Grem v gozd. Vračam se iz gozda.

Letovali smo na morju. Z morja smo se vrnili spočiti in zagoreli.

Povzpel se je na vrh Triglava. Prihaja z vrha Triglava.

Poslovni dogodek knjižimo v pomožno knjigo, iz nje pa ga prenesemo v glavno knjigo. GRE TOREJ ZA NASPROTNA SI PREDLOGA:

NA : Z (S)

V : IZ

Kadar na vprašanje KAM? uporabljamo predlog NA (na Jesenice, na Triglav, na morje), imamo na vprašanje OD KOD? predlog Z (S) (z Jesenic, s Triglava, z morja).

Kadar pa na vprašanje KAM? uporabljamo predlog V (v Maribor, v gozd, v knjige), imamo na vprašanje OD KOD? predlog IZ (iz Maribora, iz gozda, iz knjig).

Zapišimo še, kdaj uporabljamo predlog s (nezveneči), kdaj pa Z (zveneči): S PRED NEZVENEČIMI SOGLASNIKI (c, č, f, h, k, p,

s, š, t), Z PA PRED ZVENEČIMI (torej vsemi ostalimi). In še o predmetu (kot stavčnem členu), ki je v NIKALNIH STAVKIH, kar prevečkrat napačno zapisan:

Primeri:

Poklič Vero!

Ne kliči Vere!

Pišem pismo.

Ne pišem pisma.

V nikalnih stavkih je zanimalni predmet v 2. sklonu (torej je napačno: ne kliči Vero, ne pišem pismo).

Naj končam zgodbo o sodobnih škrtatih, dam pa še nasvet:

Tudi škrtatom operite glave tako, kot jo je meni tovariška v februarški številki pa bo podoba našega časopisa veliko lepša.

Janko Korene — DSS

PRIPIS

Za „škrate“ v našem glasilu sem posredno in neposredno odgovoren, ker sem v eni osebi redaktor prispevkov, tehnični urednik in korektor tiska.

Za lepo in pravilno slovenščino tiskane besede pa ponavadi skrbi lektor, to je oseba, ki se je specializirala za pravopis nekega jezika. To pa jaz nisem in še marsikdo ne, ki misli, da veliko ve o lepi in pravilni slovenščini... Zato in zaradi spodrseljavev, ki se dogode v tiskarni pred in po korekturi prvega odtisa, je v našem glasilu morda malo več „škrtatov“, kot v glasilih kjer dajo, po redaktorju popravljenih prispevke, še pred tiskanjem popraviti tudi lektorju. Seveda, tudi lektor ni vsemo-goč. Tudi tiskar lahko pogrši in če korektor odtisne napako spregleda, je „škrtat“ tu, kljub lektorju.

Naj bo tako ali tako, za „škrate“ v našem glasilu se še vedno čutim odgovorne. V prenešenem pomenu besede sem torej po piscu prispevka o „škrtatih“ eden takšnih škrtatov, ki naj bi jih oprali glavo. Glede pranja moje glave pa naj povem naslednje:

Kadar si pri striženju tistih nekaj las, ki jih še imam, odločim tudi za pranje glave, neverjetno uživam. „Moja“

frizerka ima zlate roke za to opravilo. Različni ljudje pa imajo tudi pri pranju glav različne prijeme.

-eska-
Stane Koman

PA ŠE TO!

Tisti pozdrav — iz Triglava, ki je bil odtisnjen na naslovni sliki našega glasila meseca septembra 1981, je bil odtis originalne razglednice, ki smo jo kupili v Vodnikovem domu, ko smo Dinosovci, v počastitev 35 letnice naše delovne organizacije, organizirali in opravili pohod na Triglav.

Ker smo to napako spregledali, smo se, recimo — uredništvo, ponorčevali sami s seboj.

V rubriki IZ DINOSAVRUSOVE TORBE, ki je bila prvič uvedena v naslednji, oktobrski številki, smo objavili takle tekst:

„Dinosovci ste pa res nekaj posebnega. Ne greste na Triglav, kot drugi poštteni državljani. Vi greste v Triglav in iz njega pošiljate pozdrave, kakor je bilo lepo napisano na prvi strani šeste številke našega glasila. Dejstvo, da je slika Triglava z napisom oziroma pozdravom verna kopija razglednice, ničesar ne spremeni.“

GASILNA SREDSTVA

GASILNI PRAŠEK: glavna sestava praškov je natrijev hidrogen karbonat (soda bikarbona ali jedilna soda), ki v vročini razpade. Pri razpadanju se razvija ogljikov dioksid in poleg vodne pare še natrijev karbonat (pralna soda). Reakcija poteka počasi, zato razviti ogljikov dioksid nima posebnega učinka pri gašenju. Natrijev karbonat se pri 960° stali in napravi skorjo. Ne prodre pa dovolj globoko v žerjavico, da bi jo pogasil. Učinek je dušilni. Boljši od natrijevega je kalijev hidrogen karbonat, zato pa je tudi precej dražji. Čistega natrijevega hidrogen karbonata ne bi mogli uporabiti, ker je hidroskopičen (vpija vlogo). Gasilni prašek ne sme kvarno vplivati na kovine niti kemično (jedkanje ali korozija) in ne sme mehanično brusiti. Zato ne sme vsebovati jedkih ali zelo trdih snovi, kot je kremenjak. Univerzalni praški običajno nosijo oznake B, C, E; to pomeni, da lahko uspešno gasimo požarne razrede B, C, E. Obstajajo tudi drugi praški, npr. prašek z oznako D. To so požari lahkih kovin. Praški te skupine imajo povsem drugo sestavo. Pri do-

tiku z žarečo kovino nastane na površini steklena masa, ki otežkoča dostop zraka. Teh praškov ne smemo mešati z drugimi vrstami praškov.

Gasilni praški nimajo ohlajevalnega učinka. Z njimi uspešno gasimo požare, ki gorijo s plamenom; ki ne žarčijo.

HALONI: To so tekoče spojine, ki vsebujejo fluor, klor in brom. So halogenizirani ogljikovodiki. V ogljikovodikih na primer v metanu, lahko nadomestijo enega ali več vodikovih atomov s halogeni, kot so klor, brom, jod in fluor. Zaradi enostavnosti označujemo število atomov s številkami. Prva številka označuje ogljikove, druga fluore, tretja klorove, četrta bromove in peta jodove atome.

Halonimajmo največji učinek, kadar se tekočina pojavi nad plamenom v razpršeni obliki. Hlapi se pomešajo s plameni, ki zavirajo proces gorenja zaradi razkrajanja sestavin, zlasti broma. Halon 1211 je zelo učinkovit, električno neprevoden; na predmetih, ki so prišli v stik s tekočino ali hlapi ne pušča nobenih sledi. Za človeški organizem ni nevaren v

koncentraciji do 4 % pri gašenju v zaprtem prostoru v trajanju do ene minute. Po gašenju je potrebno prezračiti prostor zaradi hlapi, ki so postali pri razpadanju gasilne tekočine. Ta tekočina zelo hitro hlapi in ne deluje škodljivo na materiale in precizne mehanizme, kot so elektronske naprave v PTT centrih, radio in televizijskih centrih, v železniškem, zračnem in pomorskem prometu. Uporabljamo jo tudi za gašenje začetnih požarov vnetljivih tekočin, plina in drugih snovi.

S haloni pa ne smemo gasiti lahkih kovin, ki spadajo v razred D.

OGLIKOV DIOKSID (CO₂): To je plin brez barve in nekoliko kislostnega okusa. Je zelo težak: 1 l tega plina je 1,5 krat težji od zraka. Ni strupen, saj ga uživamo z mineralno vodo, sodavico, pivom in penečimi viri. Človeku postane nevarno, če izpodrine kisik iz zraka. Pri koncentraciji od 2 do 2,5 % v zraku ali na 100 l zraka 2 do 2,5 litra CO₂ še ne poredstavlja nevarnosti za človeški organizem. Pri koncentraciji 3 % v zraku se pojavlja pritisk v glavi in utrip upada. Pri 8 % koncentraciji lahko že nastopi nezavest, pri 25 % pa nastopi takojšnja smrt zaradi pomanjkanja kisika. Ta plin pridobivamo iz zemeljskih plinov ali vrelcev, uhaža tudi iz vulkanskih razpok. Nastaja tudi pri dihanju človeka in živali; odrasel človek ga vsako uro izdihne približno 30 l. Umetno ga pridobivamo pri žganju apnenca ali z učinkovanjem kisline na karbonate. Ta postopek uporabljamo tudi v gasilnih aparatih. Ker je negorljiv in ima velik dušilni učinek, ko ga uporabljamo za gašenje.

Za gašenje uporabljamo tekoči ogljikov dioksid, ki se

nahaja v jeklenkah. Pri uporabi, ko pritisk upade, se na zraku strdi v snegu podoben prah, ki ima zelo nizko temperaturo. Pri temperaturi 79° ga imenujemo sneg ogljiove kisline. Hladni učinek je pri gašenju zaradi majhne izparilne toplote majhen in ga praktično lahko zanemarimo. Ker je ogljikov dioksid neobstoječa snov, ga za gašenje uporabljamo le v zaprtih prostorih. Na prostem nima nobenega učinka. S 5 kg CO₂ lahko pogasimo nekako 0,5 m². Med čevlji in tlom se ustvarja statična elektrika in lahko se zgodi, da malo strese, ko držimo za cev gasilnega aparata. Vendar ni nevarno.

Kot vsaka druga stvar ima tudi ogljikov dioksid dobre in slabe lastnosti. K prvim lahko naštejemo naslednje: ker popolnoma shlapi, nima škodljivega učinka in ga zato lahko uporabimo za gašenje najbolj občutljivih snovi. Električnega toka ne prevaja in ga zato uporabljamo za gašenje električnih naprav. Posebno uporaben je za gašenje najfinjših in dragocenih elektronskih naprav. Uspešno gasi tudi tekočine in pline.

Slabe lastnosti tega gasilnega sredstva pa so naslednje: za žareče organske snovi je manj uporaben, ker se žerjavica ponovno vname, ko se ogljikov dioksid razkadi. Kljub temu ga uporabljamo za gašenje začetnih požarov, žerjavico pa potem pogasimo z vodo. Lahkih kovin ne gasi in celo pospešuje gorenje, ker se pri višji temperaturi razkroji v gorljivi ogljikov monoksid in kisik, ki vzpodbuja gorenje. Segret ogljikov dioksid postane lažji od zraka, zato pri zunanjih požarih ni tako uspešen. Zračni vzgon ga odpihne.

Joža Eržen

Tako smo si takrat „oprali glavo“. Si jo naj za istega „škrata“ operemo še enkrat? Upamo, da ne, še enkrat pa zapišimo, dragi bralci, vi le kar pišite in pošiljajte na uredništvo svoje prispevke. Pišite tako kot znate. Ne mislite na slovnične napake, mislite na vsebino, na tisto, kar želite povedati.

Naj bo napak kolikor hoče, samo da vas bomo razumeli, kaj ste želeli povedati. Naš redaktor bo vaš prispevek preoblikoval tako, da bo misel gladko tekla in da se bo tisto, kar ste želeli povedati, lepo bralo.

Na napake nas pa le še kar naprej opozarjajte. Več ko bo opozoril, manj bo napak.

KAKO POVEČATI ZANIMANJE?

Komisija za kulturo, šport in rekreacijo je za leto 1983 pripravila dokaj obširen program športnih aktivnosti, da bi vzpodbudili delavce Dinosa k športnemu udeleževanju in seveda tudi zbiževali naše delavce iz vseh krajev Slovenije. Ugotavljamo pa, da je interes delavcev po športni rekreaciji zadovoljiv le na področju Ljubljane in Kranja, medtem ko je na drugih enotah komaj opazen oziroma ga sploh ni.

Zaradi tega se pojavljajo težave pri izpolnjevanju programa organiziranja športnih srečanj.

Sedaj iščemo ključ, kako za zainteresirati delavce, da bi začeli z redno rekreacijo v okviru svoje enote oziroma področja, kot je to v Ljub-

ljani, kjer je organizirano redno tedensko kegljanje in namizni tenis, v teku pa je tudi organizacija rekreacije v telovadnici za jesenske in zimske mesece.

Komisija za kulturo, šport in rekreacijo je mnenja, da lahko člani Izvršnih odborov OOOZS veliko prispevajo k vzpodbujanju delavcev k rekreaciji. Na 3. seji konference sindikata DO DINOS smo zato predlagali, da konferenca s svojim sklepom zadolži člane IO OOOZS, da poskušajo zainteresirati delavce k športni rekreaciji, tako da bodo na podlagi treningov znotraj svojih enot bolj kondicijsko in psihično pripravljeni in bolj zainteresirani za srečanja na ravni DO DINOS.

A.B.

„Ojačana“ kranjska ekipa kegljačev

ZAHVALA ZA POMOČ

Srednje vzgojiteljska šola
Pedagoški center
Allendejeva ul. Ljubljana

Datum: 10. marec 1983

DINOS

Titova 118, Ljubljana

Srednja vzgojiteljska šola se je koncem januarja 1983 preselila v nove prostore Pedagoškega centra. Selitev je bila organizacijsko in izvedbeno zahtevna in prav zaradi tega nam je bila vaša pripravljenost za pomoč pri prevozu v veliko zadovoljstvo.

Z vašo pomočjo smo tako preselili vso opremo v najkrajšem možnem času.

Delavci in učenci Srednje vzgojiteljske šole se delavcem Dinosa zahvaljujemo za sodelovanje pri preseljevanju opreme iz Poljanske 22 na Allendejevo ulico za Bežigradom.

Tovariški pozdrav!

Svet šole: Milka Arko

2 + 2 + ?

Kako težko se je za kakšno stvar dogovoriti, priča tudi naslednji primer:

Dinosovci v Ljubljani so se za udeležbo na Pohodu po poteh partizanske Ljubljane dogovorili in določili zbirno mesto in uro. Rezultat tega dogovora pa je bila skupina štirih oseb: dva Dinosova delavca in dva njuna otroka.

Šli pa so na POHOD še nekateri, toda ne v skupini. Ali so zgrešili dogovorjeni kraj ali pa pozabili na dogovorjeni čas...

-tur-

V GLASILU LITOSTROJA SMO PREBRALI . . .

Ljubljana, kinodvorana ICL,
10. februarja 1983. Ura 17
in 14 minut. V prijetnem,

prijateljskem in zasneženem,
malodane čitalniškem vzdušju
se začena 34. redni občni

NAGRAJENCI KRIŽANKE ŠT. 121

Za veliko majsko križanko št. 121, ki je bila objavljena v aprilski številki našega glasila, smo prejeli 26 rešitev. Med reševalci križanke je bilo tudi nekaj upokoencev iz Ljubljane, Kamnika in Kranja.

V komisiji za žrebanje, ki je bilo 13. maja 1983, je bilo pet članov, in sicer: Klara HVALE, Simona PAHOR, Cveta MEDEN, Stane MANCINI in Stane KOMAN. Iz koša stá rešitve izmenoma jemali Simona PAHOR in Klara HVALE. Komisija je morala pregledati 20 rešitev, da je dobila 12 pravih in s tem dvanajst nagrajencev.

Po 100,00 din dobijo:

Peter DRINOVEC, Kranj — upokojenec
Ciril DOBRAVEC, Ljubljana — upokojenec
Angela ARKO, Ljubljana — upokojenka
Jožica GRAJZAR, Kranj
Olga KRENOS, Ljubljana
Nada LOBOREC, DSSS
Marija GARIČ, DSSS

Jure NAHTIGAL, Kranj
Serafina KRASSNIG, DSSS
Vladimira ŠUŠTERŠIČ, DSSS
Irena BRGLEZ, Maribor
Milka ARKO, DSSS

ČESTITAMO!

PRAVILNA REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 121

SPOL OSLAD VODA STONE AM BIKOVKA
RADO MURNIK POHOD OB ŽICI ORGAN BI
CAN KOPALKE NAVITJE EGON KUNEJ ELEA
OŠ ROSA PELE SIVNOST ARP NISA REZ IHTA
LEL ARE OLAV MAJ AKORDANT LITIJ VN
ŠKUNER ENOCEVKE JE RECEPTOR LEAR TAN-
TAL NRAV PES AVON JOTA ANETA KOS KU-
LAK IGRALED SRT ABE SARI JOE IO PLAVA
LAGUNA SVOD JNA AČ ČOKEC TISA ADRE-
NALIN DI KNIN NENA NALITEK AARE ERA
IWO JIMA

zbor Planinskega društva Litostroj. Častitljiva številka, če pomislimo, da je le enkrat letno in občudovanja vredno je, da ni odpadel niti enkrat od ustanovitve društva pa do danes...

Objavljen je tudi letni načrt društvenih izletov. Vseh je 27, nekaj več kot po dva na mesec. Za mesec maj in junij načrtujejo: 7. maj Po poteh partizanske Ljubljane, vodnik Miklavčič; 22. maj Kurešček, vodnika Lovše in Vogelšek; 11. junij Hlevišje-Vojsko, vodnik Pečjak; 18. junij za Ak, vodnik Vogelšek; 25. junij Bohinjske planine, vodnik Bohinjc itd. Izletov se udeležuje povprečno po 15 članov društva.

Objavljeno je tudi letno poročilo o izhajanju glasila ter program uredniške politike in finančnih sredstev za leto 1983. Za njihovo glasilo oziroma časopis so namenili 2,381.500,00 din. Tiskajo ga v 6000 izvodih.

Komisija, ki je žrebala rešitve križanke št. 121. Simona Pahor, Stane Mancini, Klara Hvale in Cveta Meden

Glasilo DINOS izdaja DO DINOS Ljubljana, Titova 118, v 750 izvodih.

Glasilo ureja uredništvo. Glavni in odgovorni urednik Stane Mancini. Tehnični urednik Stane Koman.

Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.

Razmnožil: Usenik Edo, prepisovanje in razmnoževanje Ljubljana

Življenje je preveč pomembno, da bi ga jemali resno.

CHESTERTON

OSLOVSKA VPREGA — NAJCENEJŠI PREVOZ

Ne mislite, da boste iz teh mojih vrstic izvedeli nekaj posebno novega, na primer recept za rešitev naftne krize. Nasprotno, opisal vam bom že zdavnaj preizkušen način prevoza z oslovsko vprego. Predstavljam vam upokojenca Hercoga iz Hoč pri Mariboru z oslico „Ričo“.

V našem skladišču Na Ledini, v Mariboru, imamo veliko dnevnih in rednih dobaviteljev odpadnih surovin. Dovažajo jih z motornimi vozili in mopedi. Edina izjema je oslovsko vprega tovariša Hercoga. Voziček si je izdelal iz podvozja starega

„Topolina“, vleče pa ga oslica „Riča“, stara šest let.

Oslica je ljubka živalca. Po izjavi lastnika ni izbirljiva in je vse. Sami smo ugotovili, da ima rada bonbone pa tudi cigaretnim ogorkom se ne odreče. Tovariš Hercog nam je povedal, da osli živijo do 50 let. Prodajna vrednost osla je 22.000 din. Neto teža opisane vprege je 280 kg, pe-lje pa lahko 500 kg tovora — po ravni cesti. Voznik lahko med vožnjo sedi na vozu, kot da bi vozil s konji.

Želimo jima še mnogo prevoženih kilometrov.

F. Senekovič
Ledina — Maribor

Tovariš Hercog s svojo vprego na mariborskem skladišču

Foto: Senekovič

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 122

8 NAGRAD PO 100 DIN

REŠITVE POŠLJITE DO VKLJUČNO 20. JUNIJA

				UMETNO JEZERO PRI MEDVORAH	PLAKAT, LEPAK	OKUSNA MORSKA RIBA	NASAD GOZDNIH SADEŽEV	"DINOS"	OKRAS V ARABSKEM SLOGU	ŽEN. IME (LENUČI)	PREBIVALKA STARE ASIRIJE	STROJ ALI NOŽ ZA REZANJE	POKROVALO V POSTELJI	NAZIV ZA PREPROSTO LJUDSTVO V ST. GRČIJI
PRELOM KOSTI								PRIPADNIK ALARODS- KIH PLEMEN						
NABIREK, ZBIRKA								ŽELIKE S KLASASTIM SOČETJEM IZJAVITEV						
POSEBNOST ITALIJAN- SCINE 5. MESEC														
DOPISUJ V GLASILO	POPRAVILO ŠOLSKE NALOGE	LOTANJE OSREDNJI DEL	CINJEVJE ZOŽENJE ORGANA V MEDICINI							KRAŠKI SVET BUDIŠČINA BLAZENOST				
OBJEKTI OB ŽELEZ. PROGI						KRAJ NA CRESU	ŽEN. IME POJAV PRI NEVIHTI					HAŠA STI- SKALNICA	POKROVKA	PRIPOMO- ČEK PRI DELU
IME GOLJUFA BENDERJA					PRAZNI DELI NA POSEJANI NJIVI MOŠ. IME	PRAGOZD- NA ŽIVAL					VULKANI FILIPINI			
STANJE TERENA PO RITJU							GERMAN- SKI OREL KRAJ NA PASMANU			R	HAZIV ZA ŽLEB V GORAH ČEV IVI KOROŠEC			
VELETOK V ZAH. EVROPI			VOJAŠKO POROČILO					3	IME POLITIKA HAFNERJA					
OKRAJŠANO MOŠ. IME			UDAREC NARAVNOST PRI BOKSU ALBERT CAMUS						DELO PO UČINKU ERTL TOMAŽ					
STROJ ZA VEZANJE						IT. FILMS. ZVEZDA (SOPHIA)					ŽIVALSKA MAŠČOBA			
OKRASNO DREVO, ROBINIJA						IME ŠVED. IGRALKE EKBERG				2				